A miklósi Török Zoltán Patrik országos első lett a téeszesítésről írt művével

A múlt egy darabját tárta fel

A Félremagyarázott és elhallgatott igazság! Egy aljas kor aljas titkai című országos múltfeltáró pályázaton összesen négy kategóriában három-három pályázót díjaztak a közelmúltban. Az első helyezettek egyike a szolnoki Tiszaparti Római Katolikus Általános Iskola és Gimnázium tanulója, a törökszentmiklósi Török Zoltán Patrik lett.

Molnár G. Attila
attila.molnar.g@mediaworks.hu

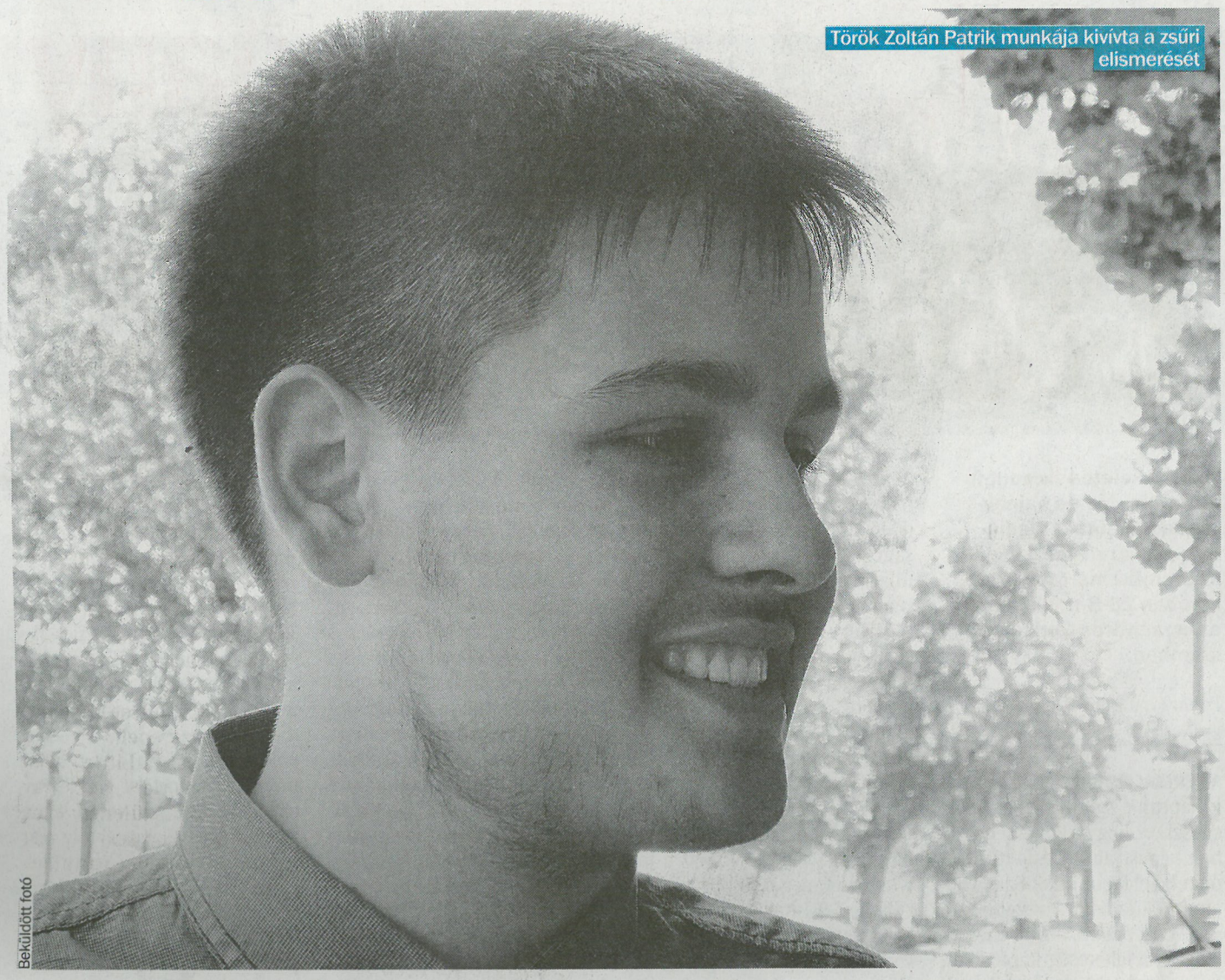

Török Zoltán Patrik munkája kivívta a zsűri elismerését

Beküldött fotó

TÖRÖKSZENTMIKLÓS/SZOLNOK – A pályázatról először a fakultációs történelemórán szereztem tudomást a tanáromtól – idézi fel a sikerhez vezető első lépést Zoltán, amikor arról kérdezzük, mikor értesült először a lehetőségről. – A téma azonnal megfogott, egyrészt mert közel másfél éve kutatom a családfámat, amit 1690-ig sikerült visszavezetnem és tudtam, hogy a mi családunkban is lapulnak meg történetek a téeszesítés borzalmairól. Ezeket már sokszor hallottam ugyan, de még összegyűjtésre vártak. Ezzel kapcsolatban tudnunk kell, hogy a családtörténeti kutatások alapja mindig a legendárium. Egy történész egyszer azt mondta: minden családi legendának van alapja, csak utána kell járni. A másik ok pedig az volt, hogy érdekel a kor. Ha belegondolunk nem is volt olyan régen és mégis mennyi szörnyű, gyalázatos titkot rejt magában. Azonban ebben a korban is lehetett szentnek és erkölcsileg tisztának maradni. Gondoljunk csak például a sok szenvedést megélt Mindszenty bíborosra, akinek Emlékirataim című írása alapmű, annak, aki meg akarja ismerni a kommunista rezsim borzalmait, Boldog Sándor István szalézi szerzetesre és vértanúra, aki a fiatalokért adta életét, vagy azokra az egyházi (papok és szerzetesek) és világi (tisztviselők vagy csak a csupán Nyugatra menekültek) üldözöttekre, akik mindvégig kitartottak a cél mellett.

Zoltántól megtudjuk, hogy a pályamű felépítése viszonylag egyszerű volt. Tudta, hogy nagymamája segíteni fog felvázolni, emlékeivel jelenvalóvá tenni az egyeki téeszesítés mozzanatait.

– Nagymamám a téeszesítés harmadik hullámának idején éppen 7 éves volt, üknagyanyám pedig 1890-ben született. Szerettem volna erre nagy hangsúlyt fektetni, kihangsúlyozni azt, hogy a kommunista módszerek senkit nem kíméltek. Később interjút készítettem vele és egy idősebb, az utcánkban lakó bácsival is, aki a törökszentmiklósi téeszesítésről való emlékeit mesélte el. Kiegészítő anyagként a témával foglalkozó esszéket, könyveket, tankönyveket és internetes lapokat vettem segítségül. Órákat töltöttem a törökszentmiklósi könyvtárban, ahol mindig számíthattam segítségre. A nagy mennyiségű adatot nehéz volt feldolgozni, később pályamunkává szerkeszteni, de ebben valamennyi gyakorlatom már volt, hiszen korábban már megírtam a családom történetét kutatásaim nyomán.

S hogy mennyi időt vett igénybe a munka? Nos, az úgy pár hónapig tartott, beleszámítva a kutatással, szkenneléssel, interjúkészítéssel és a családi fotóalbum átnézésével töltött időt is, világosít fel bennünket a fiatalembner, aki azt is elárulja, hogy még az utolsó napon is végzett rajta simításokat, igyekezett olyan munkát kiadni a kezei közül, amely nemcsak hogy megállja a helyét egy országos pályázaton, hanem méltó emléket állít az ‚50-es,'60-as évek szenvedőinek és meghurcoltjainak. A pályázata végén is leírta, hogy kötelességünknek kell éreznünk megfejteni a történelem titkait. Nem a régmúlt sebek feltépéseként kell megírnunk egy ilyen pályázatot, hanem azzal a céllal, hogy az utánunk következő nemzedéknek példát mutassunk. Hiszen voltak a kornak test szerinti vértanúi, de láthatatlan módon vértanúvá lett érintettjei is.

– Az eredményről egyébként csak a díjátadón értesültem. Korábban ugyan kaptunk meghívót, de a díjak átadásáig végig izgultuk a közel másfél hónapot – mesél a várakozás izgalmairól Zoltán. – A díjátadón mellettem ült nagymamám, az ő reakciója mindent elárul, hiszen a tapsból sírásra váltott át öröme, amikor meghallotta a vele készített interjúból való részlet felolvasását, ami arról tett tanúságot, hogyan zaklatták őt és nagymamáját az agitátorok.

Amikor a jövőre vonatkozó terveiről kérdezzük, a fiatalember határozott véleményt formál: mindenképpen szeretne még további pályázatokon részt venni, annak ellenére, hogy sok lesz az elfoglaltsága, hiszen a következő tanév számára az utolsó lesz a Tiszapartiban. A történelemmel és genealógiával való foglalatosságam, ha nem is hivatásszerűen, de remélhetőleg megmaradnak a jövőben is, bizakodik.

S hogy Zoltán mit csinál, amikor éppen nem tanul és nem tudomnyos kutatómunkát végez? Nos, akkor sincs ideje unatkozni. Ugyanis a törökszentmiklósi római katolikus egyházközség ministránsa, szabadidejében pedig legszívesebben a családfája további feltárásával és olvasással tölti az idejét. Amúgy pedig kis kora óta kertészkedik, emellett pedig szívesen tanul nyelveket, különösen a franciát, amelyet különösen izgalmasnak és érdekesnek tart.

Megemlékezést is tartottak

A középiskolásoknak meghirdetett pályázatot Nagykőrös önkormányzata írta ki. A díjátadó ünnepségen köszöntőt mondott dr. Czira Szabolcs, Nagykőrös polgármestere, megemlékezést tartott dr. Kövér László, a Magyar Országgyűlés elnöke, a pályázat fővédnöke. A pályázat fontosságát méltatta dr.Szakály Sándor, a VERITAS Történetkutató Intézet főigazgatója, majd az ünnepség a kuláküldözés áldozatainak megkoszorúzásával fejeződött be.

A cseresznyéjéről híres Tisza-parti kis község lakói július 20-án vallják: részükről a fáklyásmenet

Illés-kultusz Nagykörűben: ápolják a hagyományt

NAGYKÖRŰ Július 20. a görög és protestáns naptárban Illés napja. A bibliai elbeszélés szerint az ószövetségi prófétát tanítványa, Elizeus szeme láttára tüzes szekéren ragadta égbe az Úr. A mennybe távozó csodatévő palástja Elizeusra maradt, aki ezzel átvette mestere örökét. A Szentírás Illéshez kötődő eseményén túl Nagykörű históriás könyvében is akad olyan újkori történet, amelyről a próféta napjával egy időben emlékeznek meg a helyiek. Kósa Károly könyvtáros és helytörténész kutatása és gyűjtése a török uralomig vezeti vissza a nagykörűi Illés-kultuszt. A szerint a település lakossága a turbános uralma után, 1691-ben történelmi eseményt a Matriculába jegyzett fel a közösség török utáni első plébánosa 1705-ben, amikor távozott a községből.

Ez az esemény a töröktől való szerencsés megmenekülés volt, mégpedig 1530. július 19-én. A községre támadó, harácsoló török csapat nem jutott be a faluba, mert a Tisza öntéseinek mocsarába veszett. A megáradt folyó vize beáramlott a Körűi medencébe, s az elöntött területeken összefüggő, nyílt vízfelületet alkotott. Ezeken azonban csak pontos helyi ismerettel rendelkezők közlekedhettek. Ilyen gázlókon akart bejutni a török csapat a községbe. A falubeliek látták a török megjelenését de elmenekülniök nem egy kettős kereszttel. Az emléket állítók fogadalma szerint pedig minden év július 19-én hálaadó körmenet vonul a Kőoszlophoz, amely az eseményhez legközelebbi magaslaton, a Lapos-tó partján épült. A falu földbirtokosa, Petrovay László 1847-ben a faluhoz közelebbi helyre hozatta az emlékművet. 1862-ben a község egy alapítványt hozott létre az emlékmű rendszeres karbantartására, és a Kőoszlopot egy Illés prófétát ábrázoló képpel díszítette. Ugyanekkor az egri püspök (vagy megbízottja) megáldotta a Kőképet és „nyilvános fogadalmi ájtatossági rendet" határozott meg a katolikus közösség számára, amely „Szent Illés próféta tiszteletére lesz megtartandó, ...emlékeztetve a köteles hálára a török igájának elkerüléséért, miként a hagyomány tartja.".

Azóta Illés-napkor, minden évben július 20-án, a templomból kiindulva indult körmenet az emlékműhöz hálaadásra, s az összes zászlót a legények vitték. A körmenet községi „népszokás" lett, az emlékhely pedig Illéskő néven maradt meg az utókor emlékezetében. A korrodálódott emlékművet 1990-ben állította helyre a Nagykörű Barátainak Köre az 1847. évben felújított formájában, a díszítő égetett zománc képet pedig a községben alkotó Baranyó Sándor festőművész készítette.

Ez év július 20-án 19 órától Fejes János plébános ad lelki útravalót a templomban, majd az Illéskőhöz érkező fáklyás körmenet ünnepi szertartásban vehet részt, miután pedig a Hollóének Hungarica Régizene Együttes muzsikál majd.

Illés, avagy tüzes szekere?

Az utóbbi években olyan elmé- pos-tó partján álló kőoszlophan